

PRESEKI ¹/₁₉₇₆

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI GG BLED

OPREDELJENA KNJAZNICA KRANJ
STUDIJSKI ODELEK

e 191102488

G

Zima se poslavlja, v nižini se že prebuja pomlad

POSLOVANJE V LETU 1976

Svet delovne organizacije je po predhodni razpravi in sklepanju v temeljnih organizacijah združenega dela sprejel na seji dne 1. 3. 1976 poslovno poročilo in zaključni račun delovne organizacije. V razpravi so delegati ugotovili, da poslovno poročilo ne vsebuje podrobnih analiz o poslovanju posamezne TOZD in o rezultatih dela. Sklenili so, naj bi te analize izdelali v marcu, nakar bo mogoče ugotoviti, ali so izplačani osebni dohodki v skladu z rezultati dela in koliko so vplivale tržne cene ter drugi pogoji na višino ostanka dohodka TOZD.

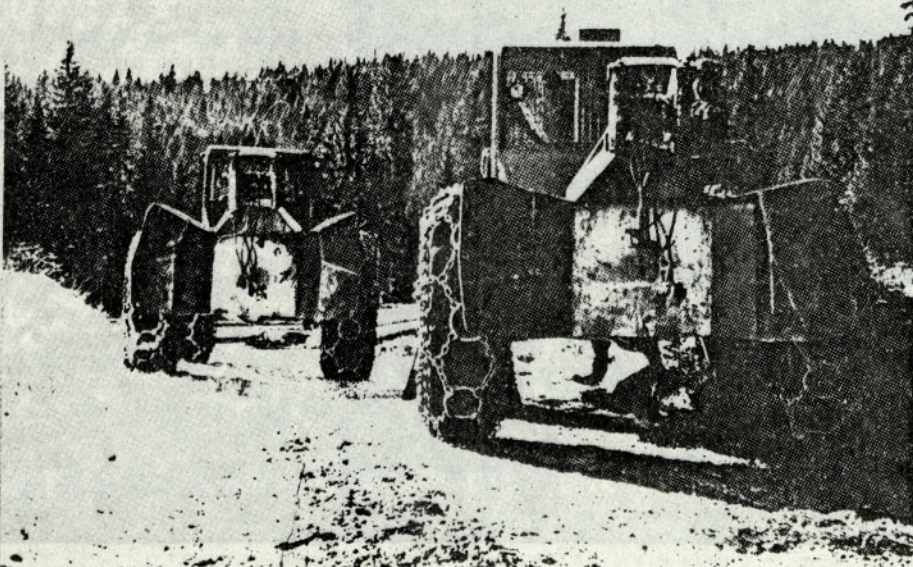
Za primerjavo uspešnosti poslovanja v primerjavi z letom 1974 naj omenimo, da je doseženi dohodek v letu 1975 kar za 5,5 % manjši. Drugi kazalci o dohodku pa so taki:

	leto 1974	leto 1975	indeks
Delež dohodka v celot. dohodku	47 %	36 %	77
Delež porab. sred. v cel. doh.	53 %	64 %	121
Delež zakon. in pogodb. obv. v celotnem dohodku	8,19 %	7,8 %	95
Delež oseb. dohod. v dohodku	17,5 %	19,5 %	111
Dohodek na zaposlenega dn	103.837	103.810	100
Porab. sred. na zaposlenega	118.507	183.852	155
Neto OD na zaposlenega	3.289	3.896	18,5
Sred. sklada skup. porabe na zap.	9.534	10.452	109
Sred. poslov. sklada za zaposl.	12.320	4.018	33
Razni cel. doh. od porab. sred.	1,88 %	1,56 %	83
Razni doh. do porabljene. sred.	0,88	0,56	64
Družbeni proizvod	68.087.718	65.529.016	

UGOTOVITEV DOHODKA ZA LETO 1975

v 000 din

	GG Bled skupaj	TOZD Bohinj	TOZD Pokljuka	TOZD Jesenice	TOZD Radovljica	Obrat za kooper.	TOZD Gradben.	TOZD Avtoprev.	Skupne str. službe
Celotni dohodek	152.461	32.548	36.275	10.395	5.380	31.347	15.249	12.279	8.344
Porabljena sredstva	97.441	18.811	18.595	6.249	3.013	30.731	8.956	7.624	3.112
Dohodek	55.019	13.738	17.620	4.146	2.367	616	6.293	4.673	5.232
Pogod. in zakon. obvez.	10.942	2.719	4.176	837	438	151	1.042	892	647
Obrač. os. doh. in prejemi	33.740	6.636	7.205	4.804	2.156	-	4.381	3.562	4.736
Ost. dohodka	10.322	4.383	6.284	- 1.522	- 227	465	871	220	- 151
Pokritje negativ. razlik TOZD	-	- 849	- 1.410	+ 1.708	+ 360	-	-	-	+ 191
Skup. rezer. obč. in. r.	502	165	272	-	-	-	49	16	-
Posoj. nerazvitim	1.066	302	500	86	63	-	87	28	-
Rezervni sklad	1.100	365	605	-	-	-	98	32	-
Sklad skup. por. TOZD	909	130	130	100	70	320	73	46	40
Sklad skup. por. OZD	200	86	114	-	-	-	-	-	-
Sklad za sk. cilje OZD	4.432	1.621	2.148	-	-	-	546	97	-
Poslovni sklad	2.114	865	1.104	-	-	145	-	-	-
Obvez. posoj. za l. 1976	2.040	827	1.062	-	-	143	-	-	-
Ost. poslov. sklada za inv.	71	27	41	-	-	2	-	-	-

Produktivnost in rezultati dela sta v tesni zvezi z izkoriščanjem delovnih strojev in njihovim vzdrževanjem

- foto Veber I.

PREGLED POPREČNEGA STANJA ZAPOSLENIH V LETU 1975

TOZD	Delav.	Usl.	Skupaj	Učen- ci	Hono- rarci	Sezonci
Bohinj	78	25	103	-	-	od 78 = 2
Pokljuka	108	25	133	-	2	od 108 = 3
Jesenice	57	25	82	-	2	od 57 = 10
Radovljica	22	10	32	2	3	od 22 = 5
Avtoprev.	43	6	49	5	1	od 43 = 0
Gradben.	65	6	71	-	1	od 65 = 35
Skup. služ.	6	54	60	-	2	od 6 = 0
SKUPAJ	379	151	530	7	11	55

od tega = 18 logarji, merilci, ekonomi

POVPREČNO ZAPOSLENI V LETIH

Leto	delavcev	uslužbencev	Skupaj
1973	422	153	575
1974	397	155	552
1975	379	151	530

STANJE ZAPOSLENIH NA DAN 31.12.1975

Leto	delavcev in uslužbencev
1973	498
1974	490
1975	491

Pogostnost in resnost nesreč po TOZD in v skupnih strokovnih službah:

TOZD	Opravljene del. ure	Štev. nesr.	Pogo- stost	Odnos do 1974	Izgub. dnevi	Resn.	Smrt. prim.
Bohinj	234.950	17	72,4	-27,1	159	677	-
Pokljuka	268.274	43	160,2	+98,4	1029	3836	-
Jesenice	180.160	18	99,9	+0,3	350	1943	-
Radovljica	72.235	2	27,7	-44,3	27	374	-
Gradben.	169.248	11	64,9	-30,1	148	874	-
Trans. in delavnice	115.564	9	77,8	+27,6	99	857	-
Sk. str. s.	124.325	-	-	-	-	-	-
SKUPAJ	1164.756	100	85,8	+14,1	1812	1556	-
Leto 1974	1230.469	88	71,7	-20,1	2635	2142	-

Število nesreč je porastlo, saj je bilo na približno enako število delovnih ur kot lani 12 nesreč več. Število dni, ko poškodovanec ni bil zmožen za delo, se je zmanjšalo v vseh TOZD, razen na Pokljuki.

Realizacija poseka lesa

Družbeni gozdovi

TOZD	PLAN - m ³			IZVRŠITEV - m ³					
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	%	Listav.	%	Skupaj	%
Bohinj	28.100	4.000	32.100	29.360	104	4.194	105	33.554	104
Pokljuka	34.900	3.700	38.600	37.440	107	3.131	85	40.571	105
Jesenice	6.800	1.900	8.700	6.069	89	1.755	92	7.824	90
Radovljica	1.400	500	1.900	1.734	124	433	87	2.167	114
SKUPAJ	71.200	10.100	81.300	74.300	105	9.573	94	84.116	103

Od tega - lastna proizvodnja: 74.149 9.497 83.646

- prodaja na panju: 454 16 470

74.603 9.513 84.116

PREGLED BOLNIŠKEGA STALEŽA

TOZD	Bohinj	Pokl.	Jesen.	Rad.	G.Gr.	Tran.	Sk. sl.	Skupaj
Število pri- merov	123	174	92	15	49	47	40	540
Izgubljeni dnevi	1130	5584	2459	164	587	791	684	11399
Izgubljeni dnevi za 1 primer	9,2	32,1	26,7	10,9	11,9	16,8	17,1	21,10

Realizacija na področju biološke proizvodnje

Pregled količinske realizacije gojenja gozdov

GG Skupaj	Plan	Izvršeno	%
Semenarstvo	ur	300	-
Obnova gozdov	ha	88,15	88,53
Nega gozdov	ha	1.574,20	1.601,43
Nega tal	ha	21,80	40,21
Varstvo gozdov	ur	26.783	19.239
Urejanje gozdov	ur	1.555	1.933
Melioracije	ur	5.274	4.377
Skupaj gojenje			96

Pregled vrednostne realizacije gojenja gozdov

	Plan	Porabljeno	%
Semenarstvo	din	12.228,-	-
Obnova gozdov	"	1.432.660,-	1.425.690,88
Nega gozdov	"	2.160.081,-	2.193.238,11
Nega tal	"	31.100,-	57.504,56
Varstvo gozdov	"	1.210.267,-	862.500,86
Urejanje gozdov	"	64.346,-	168.751,20
Melioracije	"	384.089,-	334.806,54
Skupaj gojenje	din	5.294.771,-	5.042.492,15

V družbenih gozdovih je bil predvideni obseg gojenja dosežen 99 %, vrednostno pa 97 %. V zasebnih gozdovih je obseg gojenja dosežen 92 %, vrednostno pa 93 %.

Zasebni gozdovi

Organiz. enota	P l a n		R e a l i z a c i j a				% R Sk
	Iglavci	neto m3 Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	
Bohinj	9.900	3.200	13.100	9.176	886	10.062	76
Pokljuka	6.100	2.200	8.300	4.666	525	5.191	62
Jesenice	12.000	6.200	18.200	12.740	1.973	14.713	81
Radovljica	15.600	5.800	21.400	15.734	3.307	19.041	89
Obr. za koop.	43.600	17.400	61.000	42.316	6.691	49.007	81

Pregled spravila in zbiranja lesa ter primerjava z leti 1975

Vrsta spravila	Sprav. 75		Zbr. 75		Skupaj 75		Skupaj 74		Skupaj 73		Skupaj 72		Skupaj 71		Skupaj 70	
	m3	%	m3	%	m3	%	m3	%	m3	%	m3	%	m3	%	m3	%
Ročno	1.170	9	11.737	91	12.907	12	17.153	15	14.859	12	13.532	11	14.879	11	15.535	13
Rež. voz.	2.895	91	294	9	3.189	3	5.424	5	10.387	8	14.169	11	12.448	9	13.087	11
Pog. voz.	9.151	100	-	-	9.151	9	12.069	10	13.395	11	19.859	16	27.228	21	23.609	19
Mehaniz.	75.774	96	3.415	4	79.189	76	80.369	70	88.026	69	78.830	62	77.421	59	70.723	58
GG	88.990	85	15.446	15	104.436	100	115.015	100	126.667	100	116.390	100	131.976	100	122.954	100

Pregled prevozov s kamioni

Pokazatelj	Plan	Doseženo	%
Avto dnevi	4.318	4.369 (4.010)	101,18
Avto ure	34.544	37.689 (36.192)	109,10
Prevoženi km s tovor.	338.053	337.516 (318.528)	99,84
Prepeljani m3 lesa	138.400	136.504	98,63
Tonski kilometri	3.059.743	3.033.003 (2929.878)	99,12
Število voženj	11.460	11.931 (11.445)	104,11
Povprečna razdalja polne vožnje km	29,5	28,64 (27,03)	97,08
Realizacija prevozov d i n	8.860.551	8.760.510,24	98,87

V oklepajih so zaradi nadaljnjih primerjav dosežene postavke samo pri prevozu lesa.

Realizacija plana prodaje in dosežene cene

Sortiment	Plan m3	Izvršitev m3	%	Dosežena cena 1975	Dosežena cena 1974	Dosežena cena v %	Vrednost v din
Hlodov. iglav.	53.300	53.951	101	820.79	837.30	98	44.282.642,30
Cel. les iglavcev	9.800	10.072	102	473.23	342.32	138	4.766.376,19
Jamski les iglav.	300	56	19	386.78	501.95	77	21.660,00
Ostali drobni teh. les	15.000	14.271	95	728.22	531.13	137	10.392.533,30
Skupaj iglavci	78.400	78.350	100	758.94	739.51	103	59.463.211,79
Bukova hlodovina	2.200	1.867	85	617.57	654.81	94	1.153.004,92
Hlodov. ost. list.	-	27	-	780.59	816.88	95	21.076,20
Bukov jamski les	900	704	78	589.73	517.35	114	415.172,80
Bukova drva	7.100	6.874	96	278.17	240.65	116	1.912.143,46
Skupaj listavci	10.200	9.472	92	369.65	375.78	98	3.501.397,38
Skupaj iglav. in listav.	88.600	87.822	99	716,95	699,29	102	62.964.609,17

Les igl. na panju	-	454	277.35	202.72	136	125.918,50
Les list. na panju	-	16	35.62	40.39	87	570,00
Skodle, novolet, jelke, ost. nepl. sortimenti						53.777,50
S K U P A J						63.144.875,17

Zasebni gozd

Sortiment	Plan m3	Izvršitev m3	%	Dosežena cena 1975	Dosežena cena 1974	Dosežena cena v %	Vrednost v din
Hlodovina iglav.	26.000	31.660	121	737.76	702.86	105	23.357.586,00
Cel. les iglavcev	7.700	8.971	116	460.14	328.49	140	4.127.932,50
Jamski les iglav.	100	39	39	383.58	380.00	101	14.960,60
Ostali drob. teh. les	3.500	2.384	68	579.24	467.52	124	1.380.921,83
Skupaj iglavci	39.300	43.054	115	670.81	608.96	110	28.881.400,93
Bukova hlodovina	2.050	2.822	96	613.80	646.98	95	1.732.157,56
Hlodov. ost. listav.	-	548		667.56	602.55	111	365.822,80
Bukov jamski les	350	140	40	594.00	505.37	117	83.160,87
Bukova drva	-	117		272.82	220.13	124	31.920,00
Skupaj listavci	3.300	3.627	110	610.16	632.30	96	2.213.061,23
Skupaj iglav. in list.	40.600	46.681	115	666.10	612.20	109	31.094.462,16
Les igl. na panju							-
Les list. na panju							-
Priprava lesa po posebnem naročilu							2.415,10
S K U P A J							31.096.877,26

Pregled delovnih in drugih plačanih ur

	Bohinj	%	Pokljuka	%	Jesenice	%	Radovlj.	%	Gradben.	%
Skupaj ur	245.318	100	304.492	100	195.474	100	73.603	100	173.944	100
od tega: opravljenih	189.288	77,2	202.443	66,5	144.132	73,7	60.188	81,8	139.450	80,2
proizvodnih	139.188	56,7	159.578	52,4	96.242	49,2	40.406	54,9	119.844	68,9
režijskih	50.100	20,5	42.865	14,1	47.890	24,5	19.782	26,9	19.606	11,3
Skupaj nadomestil	56.030	22,8	102.049	33,5	51.342	26,3	13.415	18,2	34.494	19,8
Letni dopust	21.004	8,6	26.628	8,8	15.272	8,3	6.136	8,3	12.144	8,0
Plačani izredni dopust	376	0,2	472	0,2	128	0,1	24	-	424	0,2
Državni prazniki	7.080	2,9	8.636	2,8	5.448	2,8	2.192	3,0	4.968	2,9
Prekin. dela - slabo vreme	10.315	4,2	19.921	6,5	8.826	4,5	2.802	3,8	9.473	5,5
Izredni zimski dopust	3.402	1,4	8.640	2,8	4.688	2,4	632	0,0	1.312	0,7
Tečajji, strok. izobražev.	876	0,3	710	0,2	626	0,3	96	0,1	1.293	0,7
Povračila	213	0,1	824	0,3	64	0,1	165	0,2	184	0,1
Nadure	676	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-
Neplačani izostanki	2.217	0,9	2.812	0,9	576	0,3	40	0,1	-	-
Bolovanje do 30 dni	7.692	3,1	16.198	5,3	7.616	3,9	1.184	1,6	3.624	2,1
Bolovanje nad 30 dni	2.179	0,9	17.208	5,7	7.098	3,6	144	0,2	1.072	0,6

	Avtoprev.	%	Skup. str. sl.	%	GG Bled	%	GG Bled	%
	1974							
Skupaj ur	121.292	100	129.725	100	1.243.848	100	1.403.348	100
od tega: opravljenih	97.668	80,5	109.001	84,0	942.170	75,8	1.099.662	78,4
proizvodnih	87.310	72,0	-	-	642.568	51,7	787.300	56,1
režijskih	10.358	8,5	109.001	84,0	299.602	24,1	312.362	22,3
Skupaj nadomestil	23.624	19,5	20.724	16,0	301.678	24,2	303.686	21,6
Letni dopust	9.072	7,5	9.968	7,7	101.224	8,1	83.642	5,9
Plačani izredni dopust	284	0,2	376	0,3	2.084	0,2	2.274	0,2
Državni prazniki	3.400	2,8	4.128	3,2	35.852	2,9	38.130	2,7
Prekin. dela - slabo vreme	2.632	2,2	-	-	53.969	4,3	56.121	4,0
Izredni zimski dopust	-	-	-	-	18.674	1,5	21.854	1,6
Tečajji, strok. izobražev.	-	-	-	-	3.601	0,3	7.610	0,5
Povračila	273	0,2	252	0,2	1.974	0,2	1.683	0,1
Nadure	2.260	1,9	160	0,1	3.096	0,2	2.365	0,2
Neplačani izostanki	-	-	-	-	5.645	0,5	10.991	0,8
Bolovanje do 30 dni	3.760	3,1	2.880	2,2	42.954	3,4	50.329	3,6
Bolovanje nad 30 dni	1.944	1,6	2.960	2,3	32.605	2,6	28.687	2,0

Realizacija gradbene dejavnosti

Mesec	Realizac. storitev eksterna	Realizacija in inv. vzdrževanje	Realizacija med TOZD-I	S k u p a j
I - III	22.147,90	-	5.446,95	27.594,85
IV - VI	84.001,65	6.118.351,91	204.585,07	6.386.938,60
VII - IX	50.445,73	5.228.432,30	889.797,46	6.168.675,50
X - XII	52.170,97	1.816.993,00	578.267,99	2.447.531,95
	188.766,25	13.163.777,20	1.678.197,45	15.030.740,90
Realizacija		15.030.740,90		
Plan		14.392.100,00		
R a z l i k a		638.640,90		

Količinski podatki o gradbeni dejavnosti po letih 1972 - 1975

	1972	1973	1974	1975	
1. Izkop materiala III+IV. kateg.	47.500	44.073	50.760	69.142	m ³
V. kateg.	52.300	47.303	48.280	16.713	m ³
2. Poraba razstreliva					
kamniti kg	25.117	29.840	37.567	21.030	kg
amonal kg	-	-	-	600	kg
vitezit kg	-	-	2.000	3.085	kg
vžigal. kapice kom	-	-	24.680	27.800	kom
el. vžigalniki kom	36.881	36.406	44.019	19.235	kom
minerske vžigalice kom	-	-	-	3.625	kom
vžigalna vrivca m	22.096	23.774	22.616	26.196	m
3. Poraba goriva in maziva					
plinsko olje l	57.971	58.135	80.804		
motorno olje l	1.106	3.944	5.021		
4. Grobi planum m ²	83.700	101.319	97.977	83.862	
5. Valjanje ceste m ²	356.000	214.796	153.357	216.778	
6. Nakladanje materiala m ³	21.200	10.523	17.966	36.269	
7. Zgrajeno ceste km	16.259	19.288	22.254	20.168	
8. Traktorske vlake km	11.195	13.578	23.292	7.630	
9. Vzdrževanje cest km	72.650	49.300	22.000	39.300	

Sklepi sveta delavne organizacije

1. Potrdi se zaključni račun za leto 1975 s tem, da se na osnovi podatkov iz predloženega zaključnega računa za leto 1975 izdela analiza ekonomičnosti, produktivnosti in rentabilnosti poslovanja za vse temeljne organizacije združenega dela. Če bodo rezultati analize pokazali, da so posamezne temeljne organizacije združenega dela po vseh ekonomskih kriterijih dosegle pozitivne učinke in se ti učinki ne odražajo na osebnih dohodkih v smislu nagrajevanja po delu, naj se ugotovljene razlike izravnavajo z akontacijo osebnih dohodkov za leto 1976. Akontacije osebnih dohodkov za leto 1976 naj bodo različne toliko časa, dokler je to potrebno zaradi izravnave iz leta 1975. Po izvedeni izravnavi naj bodo akontacije osebnih dohodkov za leto 1976 za vse temeljne organizacije združenega dela enake, vendar le do trenutka ugotovitve tekočih poslovnih rezultatov.

2. Potrdi se zaključni račun za HKS za leto 1975.

3. Sprejme se pravilnik o kreditiranju novih gradenj in rekonstrukcij zasebnih stanovanjskih hiš.

4. Objavi se razpis za zbiranje prošenj za dodelitev posojil za novo gradnjo in rekonstrukcijo zasebnih stanovanjskih hiš. Razpisni rok je 15 dni in teče od dneva objave razpisa. Delavcem iz drugih republik, ki so zainteresirani za dodelitev posojila, se razpis pošlje po pošti.

5. Za dodelitev posojil za novo gradnjo in rekonstrukcijo zasebnih stanovanjskih hiš se za leto 1976 nameni kreditna kvota v znesku 1,000.000,- din.

6. Na podlagi natečaja za dodelitev posojil za nakup ali gradnjo družinskih ali samskih stanovanj, dograditev stanovanjskih hiš ter za komunalno opremljanje zemljišč, namenjenih za stanovanjsko gradnjo za leto 1976, ki ga je razpisal zbor samoupravne enote za graditev stanovanj, samoupravne stano-

vajske skupnosti občine Radovljica, Gozdno gospodarstvo Bled zaprosi za posojilo v višini 2,000.000,- din po predpisanih posojilnih pogojih za pridobitev posojila s tem, da se ponudi odplačilni rok 15 let. V primeru, če bi bila za prednost pri dodelitvi posojila odločujoča odplačilna doba, se pooblasti direktorja, da lahko spremeni odplačilno dobo tudi na 10 let.

7. V zvezi samoupravnega sporazuma za pokritje izpadlih transportnih dohodkov v temeljnih organizacijah združenega dela, združenih v železniško gospodarstvo - Železniško transportno podjetje Ljubljana in samoupravnega sporazuma o zagotavljanju sredstev za pokrivanje primanjkljaja iz prometa z električno energijo se plačilo zadrži toliko časa, da bomo ugotovili, koliko je drugih delovnih organizacij pristopilo k podpisu samoupravnih sporazumov.

Sklep sveta delovne organizacije z dne 13.2.1976 pod zap.št. 21 se še dopolni:

Pri revalorizaciji osnovnih sredstev se za zemljišča upošteva tista tržna cena, po kateri so zemljišča sklada skupne porabe sedaj ovrednotena v knjigovodstvu.

8. Javna razprava k osnutku skupnega samoupravnega sporazuma o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke se podaljša do 15. marca.

Predlog za sprejem na zborih delavcev se določi skupno za oba samoupravna sporazuma, to je za skupni samoupravni sporazum o sistemizaciji delovnih mest in za skupni samoupravni sporazum o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke.

9. Svet delovne organizacije soglašaja, da hranilno-kreditna služba GG Bled najame za potrebe kreditiranja zasebnega kmetijstva na blejskem območju v letu 1976 kredit pri Ljubljanski banki, podružnica Radovljica in pri kmetijski razvojni skupnosti Slovenije, za kar dajemo tudi poročstvo v zvezi z vračanjem tega posojila, in sicer v naslednji višini:

- bančni kredit 2,555.650 din
- kredit KRS SRS 559.200 din.

10. Sprejme se program dela OO ZSMS GG Bled in odobri finančna sredstva za izvršitev delovnega programa v znesku 10.700,00 din. En član se je glasovanja vzdržal.

Ne le na tekmovanju, tudi v proizvodnji si je treba prizadevati za boljšo kvaliteto dela

SOZD GLG - SOZD GLG - SOZD GLG - SOZD GLG

SUROVINSKI PRIMANJKLJAJ

Že nekaj let hudo primanjkuje surovin. Predelovalne zmogljivosti so zelo velike, na drugi strani pa je sečnja omejena in s tem v zvezi tudi gozdno-gospodarski načrti. Ne glede na želje in možnosti lesno-predelovalne industrije se srečujemo z omejeno proizvodnjo gozdnih sortimentov, ki bi jo lahko le delno zvišali z dodatnim vlaganjem v gozdne komunikacije ter tako, da bi začeli tudi s sečišči, ki so sedaj še praktično nedostopna.

Za leto 1976 je bil pripravljen osnutek razdelitve surovin, ki je upošteval med drugim tudi ekonomske pokazatelje ter trenutno stanje. Na tem področju se homo morali zavzeti za dolgoročno usklajevanje ter gospodarnost. Prav o teh problemih smo že večkrat razpravljali na sestankih kolegijskega poslovnega organa, posebno pa še o tem, da je bilo lani sečnje več kot smo planirali za leto 1976. Vzrok za povečanje so vremenske neprilike, saj je bilo samo na področju GG Kranj za 8000 m³ več poseka. Ugotavljamo, da je zmogljivost naših gozdom manjša od predelovalnih zmogljivosti za okoli 100 odstotkov ali z drugimi besedami: surovinske možnosti zadostujejo za okoli 50 % predelovalnih možnosti.

Posebno delovni organizaciji Jelovica primanjkuje žaganega lesa ustreznih kvalit, zato bo treba problem rešiti v okviru "GLG".

Tako smo pripravili predlog za leto 1976, ki naj bi bil osnova za izboljšanje stanja. Predlog za oskrbovanje žag s hlodovino in predelavo z žaganim lesom, razdelitev, naj bi bila tudi sestavni del samoupravnega sporazuma, ki bo sklenjen za srednjeročno obdobje 1976-1980. O sklepih DS "GLG" ter njegovih stališčih na to problematiko bomo obširneje poročali v naslednji številki glasila.

PREDELAVA IGLAVCEV

Iz podatkov za srednjeročni razvoj v "GLG" je razvidno, da vse lesno-industrijske TOZD teže k večji predelavi lesa iglavcev, obenem pa ni zanimanja za večjo predelavo lesa listavcev. Ti podatki izvirajo predvsem iz dejstva, da je več hlodovine iglavcev za žago. Tu se kaže tudi neskladje s tisto gozdno-tehnično proizvodnjo, ki je predvidena po srednjeročnem programu.

Na področju GG Bled potrebujejo za 6.000 m³ več lesa kot je predvidena proizvodnja, na področju GG Kranj pa prijavlja lesna industrija za 15.500 m³ večjo porabo hlodovine iglavcev kot je predvidena proizvodnja. Prav nobena lesno-industrijska organizacija pa si ni zagotovila surovin s samoupravnimi sporazumi izven regije.

Po vsem tem utemeljeno pričakujemo večji problem pri oskrbovanju žag in večje povpraševanje po surovinah. Večina predelave je tudi usmerjena na kvalitetnejše razrede žaganega lesa iglavcev. V povprečju pa ugotavljamo, da doslej le 72 odstotkov žaganega lesa ustreza uporabi.

Zato naj bi veljalo priporočilo temeljnim organizacijam združenega dela, naj v srednjeročnem razvoju ne računajo na večje surovinske osnove iz gorenjske regije, ker gozdna gospodarstva ne načrtujejo večje proizvodnje. Predvsem bo treba računati na domačo surovino iglavcev ter več vlagati v gozdarstvo in ne nazadnje - vzpostaviti medsebojno dohodkovno soodvisnost.

SEJA DELAVSKEGA SVETA SOZD

Bled - V petek, 12. marca je bila redna seja delavskega sveta "GLG", na kateri so obravnavali predvideni razvoj v letošnjem letu ter nadaljnjo usmeritev, razpravljali o oskrbovanju

žagarske proizvodnje s hlodovino in žaganim lesom iglavcev ter obravnavali poročilo o delu skupnih služb ter uresničitev predračuna skupnih služb SOZD za leto 1975.

Financiranje je potekalo v skladu s sprejetim rebalansom predračuna SOZD za leto 1975, ki ga je že potrdil delavski svet. Osební dohodki so bili izplačani v okviru samoupravnega sporazuma.

V letošnjem letu naj bi zaposlili dva nova strokovna delavca ter tri delavce, ki naj bi bili pogodbeno zaposleni. Predvidevamo tudi nakup nekaj nujne opreme, katere stroški pa ne bodo bremenili prispevkov OZD, ker jih bomo povsem pokrili iz prenosa neizkoriščenih sredstev po predračunu za leto 1975, iz amortizacije ter iz drugih virov.

Skupni planirani izdatki za službe "GLG" znašajo 2.282.372 dinarjev, prispevki OZD 2.125.118 dinarjev, razliko bi pokrili s prenosom neizkoriščenih sredstev iz predračuna za leto 1975.

KJE BOMO LAHKO LETOVALI

Na zadnji redni seji delovne skupine za počitniške domove organizacij združenega dela v "GLG" so razpravljali o možnostih letovanja v letošnjem letu. Od 15. februarja do 15. marca letošnjega leta bodo v vseh delovnih organizacijah zbirali prijave za letovanje v počitniškem domu Seča pri Portorožu, v Piranu, v Ankaranu, v Poreču, v Puli, v Piranu, v koči v Vratih poleg Aljaževega doma, v rekreacijskem centru na Pokljuki, v počitniškem domu na Rovtariči ter predvidoma tudi na Rabu. Vse OZD v SOZD naj bi poskušale postaviti čim bolj enotne cene letovanja. Cena penziona za letovanje v domovih Gradisa je 90 dinarjev, vse ostale cene pa bo treba še določiti. Do večjih odstopanj predvidoma ne bo prišlo.

Ko bodo zbirali prijave, se interese lahko prijavijo za letovanje v vseh domovih. Delovna skupina za počitniške domove bo poskušala ugoditi prav vsem, ki bi v tem letu radi letovali bodisi ob morju bodisi v planinah.

ZA KVALITETO

Na pobudo škofjeloške lesne industrije "Jelovica" je bilo 29. oktobra v Škofji Loki posvetovanje predstavnikov slovenskih proizvajalcev stavbnega pohištva, ki so se ga udeležili praktično skoraj iz vseh podjetij. Namen posvetovanja je bil govoriti o kvaliteti njihovih izdelkov. V sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja namreč vse bolj prevladuje spoznanje, da lahko kvaliteta izdelkov bistveno vpliva na prodajo doma in v tujini in s tem na dohodek. Predstavniki "Jelovice" so udeležence seznanili s prvimi rezultati, ki so jih že dosegli po uvedbi novega sistema kontrole kakovosti oktobra lani.

Tako so od aprila letos do julija znižali število reklamacij od 100 na 28 odstotkov, če vzamemo april za primerjalno osnovo. Ugotovili so tudi, da je za uvedbo uspešnega sistema kontrole kvalitete (s katero se srečujemo praktično povsod - od nabave, proizvodnje in prodaje) nujno soglasje celotnega kolektiva. Pomembno je tudi, da tak sistem kontrole uvaja v podjetje neka specializirana organizacija, katere strokovnost je porok uspeha. V "Jelovici" so se odločili za Zavod za produktivnost iz Ljubljane.

Na posvetovanju sicer niso sprejeli posebnih zaključkov. Udeleženci so soglašali, da je nujno treba čimprej uskladiti sedanje normativne predpise med vsemi slovenskimi proizvajalci stavbnega pohištva, potrebno pa bo tudi več sodelovanja in pomoči na področju kakovosti. Predstavniki slovenskih proizvajalcev stavbnega pohištva so podprli tudi zamisel o ustanovitvi posebnega centra za kontrolo

kvalitete, ki bi povezoval in strokovno vodil prizadevanja na tem pomembnem in zahtevnem področju.

J. Č.

ŽAGE

Kolegijski poslovodni organ je na zadnji seji posebej razpravljal tudi o oskrbi in izkoriščenosti žag na Gorenjskem. Za delavce GLG objavljamo nekaj podatkov iz obširne vsebine, ki jo je pripravil ing. Hočevar:

Trenutno obratuje na Gorenjskem 10 žag, ki so letno požagale: 1971 - 157.000 m³, 1972 - 146.000 m³, 1973 - 150.000 m³, 1974 - 167.000 m³ iglavcev, njihova letna zmogljivost pa je 316.000 m³.

Če dodamo, da je bilo v tem času razžagano nekaj listavcev in nekaj lesa kmetov, dobimo številko 60 %. Torej več kot 40 % zmogljivosti žag ni izkoriščeno. Tudi če bi ugotavljali

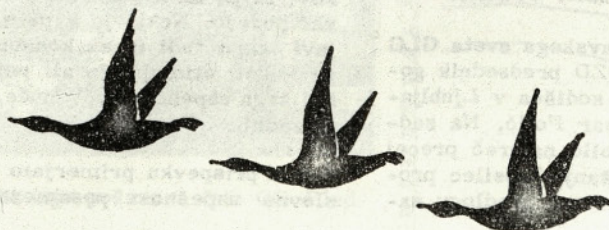
storilnost na teh žagah, bi prišli do slabih rezultatov.

Tovariš Hočevar je namreč ugotavljal, koliko ur bi bilo potrebno porabiti za 1 m³, oziroma bolje rečeno, ugotovil je, da je to zelo različno na posameznih žagah, tako nekje le 1,4 ure, druge 3,8 ure, nekje pa celo 5 ur. Torej je storilnost precej slaba.

Rešitve so vsekakor nujne. Kakšne? Predvsem je treba zagotoviti čim več surovin (hlodovine na posameznih območjih), žagam omogočiti čim boljše prihodnost z modernizacijami, boljšim transportom in podobno. Prav žage bi morale postati čim večji nosilec vertikalne povezave oziroma takega načina sodelovanja med gozdarji in lesarji. Torej vmesni člen. Seveda pa bi potem tudi lahko vplivali na strokovno in racionalno porabo lesa. Sicer pa so vse te ugotovitve šele na začetku. Jasno pa je, da se bodo tudi tu lahko pokazale prednosti, ki jih prinese združevanje v okviru SOZD. Za boljše informiranje pa še tabela o žagah 1975:

Podatki o žagah 1975

ime žage	zgrajena	rekonstruirana	obratuje	kapaciteta	letno 265 dni
			dni/leto 1 x 8	1x8 m ³	m ³
1	2	3	4	5	6
Tomaž Godec	1947	1962	265	117 m ³	62.010
Rečica	1965	-	265	121 m ³	64.130
Podnart	1965	-	265	36	19.080
KZ Bohinj	1949	1972	230	16	8.480
Gradis	1945	1968	244	60	31.800
Zlīt	1932	1968	252	55	29.150
Alpes	1967	-	240	60	31.800
Stari Dvor	1946	-	256	60	31.800
Preddvor	1920	1938	256	60	31.800
Sovodenj	1925	1952	256	12 m ³	6.360
				597	316.410

IVERNE PLOŠČE

Novosti o ivernih ploščah oziroma o GLG tovarni teh plošč je zopet precēj. To skupno investicijo, če bo do nje prišlo, je treba res temeljito preučiti. Na kratko se vse skupaj da strniti v naslednje točke.

a) Pogovori so potekali pri tovarnarju v Avstriji, ki je ponudnik opreme in bi bil tudi soinvestitor. Pokazalo se je, da vse le ni tako ugodno, kot je kazalo v začetku. Predvsem bi ta tovarnar želel sodelovati s prodajo že prej kupljenih strojev, to naj bi bila torej njegova investicija.

b) Pregledali smo pogodbo o skupnem vlaganju med Savo in Semperitom, kjer je izredno dobro opredeljena cela vrsta stvari, kar bi v morebitnem sodelovanju koristilo tudi GLG. Njihov vzorec je namreč sprejemljiv tudi za nas.

c) Razgovori v Ljubljanski banki o izhodiščih za investicijo in interesu te banke so pokazali, da je banka zainteresirana za sodelovanje pri tej investiciji, če bi tuji partner sodeloval z 49 odstotki.

č) Dogovarjanje z GG Ljubljana o dodatni zadovoljitvi potreb po surovinah je še vedno v ospredju, saj je le na ta način nalozba tudi umestna.

Nadaljni potek pa bo predvsem odvisen od pogovorov z avstrijskim tovarnarjem, kateremu je kolegijski poslovodni organ že poslal vrsto zahtev, ki jih ta mora izpolniti, če želi nadaljevati pogovore.

J. Č.

KOORDINACIJSKI ODBORI

Na željo delavskega sveta GLG je obiskal SOZD predsednik gospodarskega sodišča v Ljubljani dr. Svetozar Polič. Na zadnji seji je bilo namreč precej nejasno vprašanje "nosilec proizvodnje" v novem predlogu sa-

moupravnega sporazuma. Gospodarsko sodišče namreč te besedne oznake ne dopušča in da bi zadevo ustrezno rešili, so povabili tovariša Poliča. Sestanka se je udeležil tudi sekretar medobčinskega komiteja ZK za Gorenjsko Leopold Kejžar, člani SOZD in drugi gostje.

Razgovor ni prinesel neke rešitve, ampak je tovariš Polič nakazal, kako naj gre delo v prihodnje, saj bo red in zakonitost na to področje prinesel šele zakon o združenem delu, ta pa je šele v osnutku. Predvsem je poudaril, "da je potrebno pri obravnavanju vsake skupne zadeve dosledno upoštevati delegatski princip. Tako naj bi za delitev proizvodnje ustanovili posebne koordinacijske odbore, v katere bi izvolili delegate v tistih TOZD, kjer je

enaka proizvodnja in bi torej bilo potrebno to delitev tudi narediti. Razlika od "strokovnih teamov", ki so sedaj v okviru SOZD, je predvsem v tem delegatskem načelu; ti torej niso upoštevali ustavne samoupravne pravice delavcev. Tudi pojem "enotni proizvajalec" je potrebno vnesti v prihodnje v prakso delovanja v SOZD. Več proizvajalcev istega izdelka, na trgu pa se pojavlja le enoten proizvođač enotnega proizvajalca iz SOZD. Tak enoten proizvod so npr. vrata, kdo naj jih dela, pa naj se dogovorijo med seboj delavci tistih TOZD, kjer vrata izdelujejo. Ti koordinacijski odbori naj delajo tako dolgo, da bo prišlo do dokončne delitve dela v SOZD.

J. Č.

Primerjava poslovne uspešnosti

"Ta je dober gospodar, ta slabo gospodar, ta ima pogoje za najboljšega", se sliši v vsakdanjem življenju.

Gozdovi - gozdni fondi - različni naravni pogoji - različni splošni pogoji - so večji del konstantni vsaj za standardno časovno razdobje enega leta, s kakršnimi operira ekonomika. Človek, ki z njimi gospodar, pa je relativna veličina, subjektivni element, od katerega zavisi veliko.

Nobena stvar, noben pojem se nam tudi v gozdarstvu v absolutni velikosti ne predstavi in pokaže v jasni sliki. Vse je treba primerjati. Poslovni uspeh posameznega gozdnega gospodarstva enega leta primerjamo s preteklim letom, ali pa z drugim podjetjem. S primerjavo pridemo do relativnih podatkov, ki pa nam ponavadi mnogo več povedo. Nekje je v primerjavi skrit tudi izraz konkurence - kot stimulacija ali pot do boljšega uspeha. Nihče noče biti zadnji.

V tem prispevku primerjam poslovno uspešnost posameznega

GG z republiškim povprečjem za petletno obdobje 1970-1974.

Leta 1975 nisem zajel, ker bi podatke za minulo leto lahko dobili pri SDK (Služba družbenega knjigovodstva) šele koncem meseca maja. Kljub temu pa je naloga še vedno vsebinsko aktualna, saj je ogledalo poslovanja za petletno preteklost.

V povzetku bom podal le glavne elemente GG Bled, njihove težnje glede na povprečni trend, vsakoletni odnos do povprečja in vrstni red.

V nalogi podrobneje obravnavam vpliv gozdnih fondov na poslovni uspeh gospodarjenja, kar je zelo podrobno proučeval in analiziral dr. Rudolf Pipan v delu "Prispevek k proučevanju ekonomskih zmogljivosti gozdnih gospodarstev v Sloveniji". Pri analizi je upošteval: raztrésenost gozdov na območju, zaloge iglavcev, zaloge listavcev, zaloge iglavcev in listavcev skupaj, hektarske zaloge listavcev, hektarske zaloge iglavcev, hektarske zaloge iglavcev in listavcev, procentualni delež iglavcev, prirastek iglavcev, prirastek li-

stavcev, skratka upošteval je naravne pogoje gozdnega potenciala.

Naravno bogastvo gozdov pri posameznih GG:

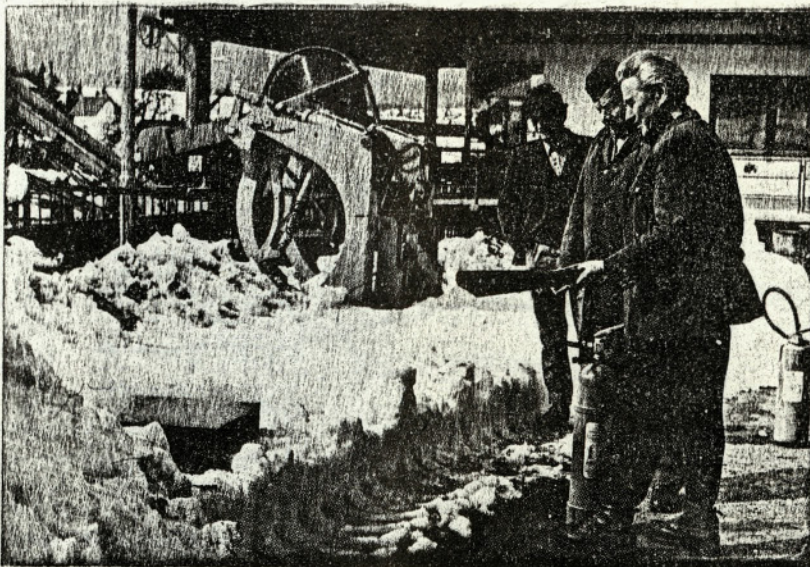
GG	Točke po Pipanu	Pipanova razporeditev v %
1. Postojna	1300	100
2. Kočevje	1297	100
3. Maribor	1115	86
4. Bled	1109	85
5. Slovenj Gradec	989	75
6. Tolmin	920	71
7. Kranj	906	69
8. Novo mesto	860	66
9. Ljubljana	813	64
10. Brežice	780	60
11. Celje	660	51

Po analizi dr. Pipana nas je narava po bogastvu uvrstila med 11 GG na 4. mesto. Naši naravni pogoji so približno enaki tistim pri GG Maribor; zaostajamo le za 6 točk (1%). Moramo priznati, da imamo še kar dobre naravne pogoje.

Same številke nam ne povedo veliko. Srž naloge je v dinamični trendov, v primerjavi našega trenda z republiškim trendom in v vsakoletnem odnosu GG Bled do povprečja; končno pa tudi same uvrstitve med 11 GG ne moremo gledati ravnodušno.

Petkoš Janez dipl. ing.

Praktičen pouk o uporabi pene za gašenje požara - foto GG Bled

FUNKCIJSKA ODVISNOST CELOTNEGA DOHODKA, DOHODKA IN MATERIALNIH STROŠKOV GG BLED IN PRIMERJAV S POVPREČJEM

Grafikon 7 nam nazorneje prikaže to funkcijsko odvisnost. V letu 1971 je celotni dohodek v primerjavi s povprečjem malo narastel, približno enako so narasčali materialni stroški. Zato ostane dohodek v primerjavi s povprečjem v istem razmerju kot preteklo leto. V letu 1972 je celotni dohodek v razmerju s povprečjem nekoliko nižji, ravno tako materialni stroški; zato tudi dohodek glede na povprečje ne menja razmerja. V letu 1973 se je glede na povprečje celotni dohodek močno znižal, ravno tako tudi materialni stroški; zato je dohodek manjši. V letu 1974 so celotni dohodek in materialni stroški nekoliko narasli glede na povprečje, zato je tudi razmerje dohodka do povprečja ostalo isto.

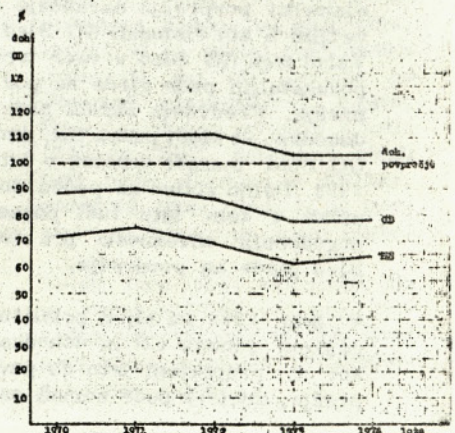
Krivulji celotnega dohodka in materialnih stroškov sta skoraj vzporedni, dohodek pa jima v grobem sledi.

Celotni dohodek in materialni stroški vsa leta niso dosegali povprečja; na račun tega pa je dohodek presegel povprečje, ker so materialni stroški nižji od povprečja kot celotni dohodek.

Čeravno se vsi trije pokazatelji nanašajo na povprečje, je med njimi še jasha funkcijska odvisnost:

$$D = CD - MS$$

Graf. 7: Grafični prikaz funkcijske odvisnosti CD, MS in dohodka GG Bled ter primerjava s povprečjem

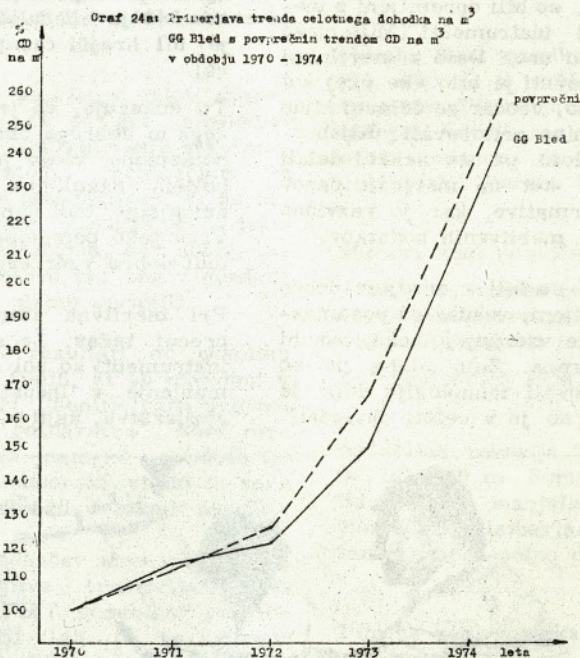
POMEN VREDNOTENJA LESNIH SORTIMENTOV

Zakaj CD pada glede na povprečje, nam predoči analiza CD na hm³

Povpr. CD na m ³ leta	CD na m ³ GG v Ndin	CD na m ³ GG Bled v Ndin	Razlika GG Bled od pov. abs. + -	Razlika v %
1970	350,36	357,11	+ 6,75 + 1,9	+ 1,9
1971	393,91	409,70	+ 15,79	+ 4,0
1972	439,22	431,05	- 8,17	- 1,8
1973	562,98	535,89	- 27,09	- 4,8
1974	901,99	876,69	- 25,30	- 2,8

Celotni dohodek na m³ pri GG Bled je v letih 1970 in 1971 absolutno večji od povprečnega, v vseh naslednjih letih pa manjši. Največja razlika je v letu 1973; GG Bled dobi za m³ 27,09 Ndin manj. Celotni dohodek GG v glavnem ustvarja lesna masa, tako da nam celotni dohodek na

m³ predstavlja povprečno ceno. Del celotnega dohodka se v gozdarstvu ustvarja tudi iz drugih virov, tako da je dejanska povprečna cena še nižja. Nazorno nam to prikaže primerjava obeh trendov z baznim indeksom 100 v letu 1970 (gl. graf. 24a).

Leto	Povpr. trend CD na m ³	Trend CD na m ³ GG Bled
1970	100,0 %	100,0 %
1971	112,4	114,7
1972	125,4	120,7
1973	160,7	150,1
1974	257,4	245,5

Povprečni CD na m³ je v največji meri izraz višje cene. Do neke mere lahko vpliva na zvišanje cene tudi boljše kvaliteta. Toda kvaliteta se v gozdarstvu ne spreminja v tako kratkem

obdobju. Torej je rast povprečnega CD na m³ v glavnem odvisna od zvišanja cen.

Čeravno so v letih 1970, 1971, 1972 cene gozdnih sortimentov

zamrznjene, se povprečna cena lesnih sortimentov zviša. Samá proizvodnja v danih m³ se v teh letih bistveno ne spremeni niti v povprečju, niti pri GG Bled. Sam celotni dohodek na m³ pa se zviša; torej se mora povečati tudi povprečna cena lesnih sortimentov. Le-ta pa se dvigne predvsem zaradi umetnega prekvalificiranja lesnih sortimentov slabše kvalitete v boljše in seveda tudi plačevanje po boljši kvaliteti. Tako da se povprečne cene lesnih sortimentov kljub zamrznjenim cenam v gozdarstvu dvigajo.

V letu 1973, 1974 se cene lesnih sortimentov sprostijo in celotni dohodek na m³ narašča predvsem zaradi zvišanja povprečnih cen.

Razlika v celotnem dohodku na m³ med GG Bled in povprečjem izhaja iz nepravilnega ovrednotenja posekane lesne mase pri GG Bled. GG Bled mora kriti potrebe lesne industrije v isti občini (LIP Bled). Med njima pa so sporazumi določene pavšalne - povprečne cene za m³ lesa, ki pa nikakor ne predstavljajo dejanske vrednosti lesa, ampak so zagotovo znatno prenizke. Znano je, da ima GG Bled kvaliteten les, zlasti poključsko resonančno smreko, ki je prav zaradi svoje kvalitete znana daleč po svetu. Za 1 m³, ki pa gotovo prekaša povprečno kvaliteto lesa, GG Bled dobi v letih 1972, 1973 in 1974 manjše zneske kot je povprečje zaradi nepravilnega ovrednotenja lesnih sortimentov.

Tudi po Pipanovi razporeditvi gozdnih fondov, kateri upoštevajo tudi kvaliteto lesa, ne bi smel m³ lesa GG Bled dajati manjšega donosa od povprečja, ampak bi ga moral celo močno presehati, saj mu pripada po Pipanovi razvrstitvi 4. mesto. Padec celotnega dohodka v letih 1972 in 1973, kateremu sledi tudi padec dohodka in dobička, povzroči prav nepravilno prenizko ovrednotenje lesne mase.

Vsled tega lahko sklepamo, da je vzrok padanja celotnega dohodka in dobička pri GG Bled nepravilno, prenizko ovrednotenje lesne mase!

Jere Stane

Meritve fizičnih obremenitev

Da bi lahko pravičneje delili OD, želimo analizirati težavnost gozdnih del in kar se da precizno določiti obremenitev delavcev pri teh delih. Za analizo težavnosti dela smo uporabili informacije o "beneficiranju delovne dobe v gozdarstvu" in meritve, ki jih je po naročilu strokovne službe GG opravila višja medicinska sestra Marija Jarc.

Najznačilnejša gozdna dela so sečnja, izdelava gozdnih sortimentov in spravilo. Vzporedno z mehanizirano delo pa se je pojavila cela vrsta problemov na področju tehnologije dela, varstva pri delu in izobraževanja. Hkrati se je spremenila fizična obremenitev delavcev, pojavila so se nova poklicna obolenja, nesreče in končno se je zmanjšal efektivni delovni čas.

Nekaj več bi povedal o fizični obremenitvi pri delu z motorno žago, ki nam v primerjavi z ročnimi žagami omogoča večji delovni efekt z manjšim trudom. Hkrati s pozitivnimi rezultati pa povzroča tudi vibracijsko bolezen in naglušnost. Primeri omenjene bolezni sicer upadajo, vendar se mi zdi potrebno, da opozorim na faktorje, ki pospešujejo vibracijsko bolezen: 60% je vzrok slabo nabrušena ali zabrušena veriga in nepopolna zamenjava rezilnih delov. Ostali vzroki pa so še kajenje, uživanje alkohola, teža motorne žage, vremenske razmere in nepravilna tehnika dela. Vibracijsko bolezen zmanjšujejo antivibracijski ročaji na motornih žagah, antivibracijske rokavice, topel obrok med delom, ogrevanje pred pričetkom dela, prevoz na delo s sodobnimi prevoznimi sredstvi - predvsem v zimskem času in predvsem pravilna tehnika dela. Vse to pa se tesno povezuje s fizično obremenitvijo sekača motorista.

Težavnost gozdnega dela, poseka in izdelave iglavcev so me-

ritel na področju TOZD gozdarstvo Bohinj, Pokljuka in Jesenice meseca maja in junija v razmeroma neugodnih vremenskih pogojih. Meritve so bile na deloviščih, kjer so bile zastopane vse debelinske stopnje, hkrati pa tudi vse stopnje prehodnosti. Merili smo 14 izbranih sekačev, ki so izdelali skupaj 56 smrekovih dreves. Sekače je po navodilih medicine dela izbrala služba za varstvo pri delu skupaj s proizvodno službo. Zaradi objektivnih težav pa meritve niso zajele vseh tako izbranih delavcev. Vključili smo tudi sekače, ki niso bili v prvotnem izboru. S tem se je porušila željena starostna struktura in sicer v korist starejših sekačev.

Sekači, katerih obremenitev smo merili, so bili opremljeni z merilnimi instrumenti (Millerjevo merilno uro). Delo z merilnimi instrumenti je bilo vse prej kot prijetno, vendar se delavci kljub temu niso pritoževali. Kljub opozorilom pa so sekači delali hitreje kot na merjenju časov za normative, kar je razvidno tudi iz meritvenih podatkov.

Sekači so bili z orodjem dobro opremljeni, vendar ga posamezniki ne vzdržujejo tako, kot bi bilo treba. Zelo slabo pa so obvladovali tehnologijo dela, le redki so jo v celoti obvladali.

Nekateri so pri podiranju negotovi, niso ugotovili težišča drevesa, drugi ne obvladajo tehnične kleščanja, tretji ne upoštevajo hodohrama, četrti ne puščajo orodja na dosegljivem mestu. Za vse pa je značilno, da teže motorne žage držijo v rokah, kljub temu, da je žago mogoče nasloniti na deblo. 60% verig na motornih žagah je bilo zabrušenih ali pa delavci niso pravilno zamenjali pogonskih in žagalnih delov.

Pri delu so uporabljali dve vrsti motornih žag: Stihl in Husqvarna, ki so težke od 5,8 do 8,5 kg. Časovno smo primerjali delo z motorno žago Stihl 045 teže 8,5 kg in Husqvarna 140 s težo 5,8 kg. Pokazala se je očitna razlika v obremenitvi v korist Husqvarne. Čas podiranja in prežaganja s Husqvarno 140 je bil daljši, precej pa je bil krajši čas pri kleščanju vej.

To dokazuje, da je izbira pravega in dobrega orodja odigrala pomembno vlogo pri doseganju boljših rezultatov. Hkrati pa zmanjšuje tudi napor delavcev. Prav tako pomembno vlogo ima tudi dobro vzdrževano orodje.

Pri meritvah smo naleteli na precej težav. Že sami merilni instrumenti so bolj primerni za merjenje v industriji kot pa v gozdarstvu, kajti v industriji fi-

Naša obratna ambulanta sistematično spremlja zdravstveno stanje delavcev - foto GG Bled

zične obremenitve niso tolikšne. Močno znojenje in slinjenje je povzročalo težave pri merilnih instrumentih: blokiranje pretočnega ventila za odvajanje O₂, zarositev števec za odčitavanje porabe O₂. Zaradi slinjenja je izpadla odvajalna cev za O₂. Take izpade je povzročalo tudi zatikanje vej. Majhna posoda (balon) za oodvojeni O₂, to je 3 % porabljenega kisika, je omejevala trajanje ene meritve. pogosto smo morali postopke v celoti ponavljati. Manj težav so povzročali merjeni sekači. V enem primeru je za krajši čas odpovedala motorna žaga. V več primerih je podžagano drevo spremenilo smer padca in se ujelo, čas reševanja pa je bil predolg. Težave so bile tudi pri sami organizaciji na terenu, predvsem na TOZD gozdarstvo Pokljuka, ker le tam ni bilo rednih sečišč; izdelovali so le snegolom.

Meritve so bile v celoti dobre. Zasluga za to gre tovarišici Jarčevi, kot tudi vsem sekačem, traktoristom, žičničarjem in njihovim pomočnikom, ki so bili merjeni. Zasluga je še toliko pomembnejša, ker doslej take raziskave pri nas v gozdarstvu še nismo opravili.

Dobljeni rezultati so nekoliko višji od tistih, ki so navedeni v literaturi "benificirana delovna doba v gozdarstvu". Naše meritve so namreč potekale na večji nadmorski višini in verjetno v slabših delovnih pogojih.

Poleg sekačev smo merili tudi obremenitve traktoristov na stroju FIAT goseničar pri organizaciji 1+0 in na zgibnem traktorju Timberjack 225 D pri organizaciji 1+1 in še na žični napravi 3 BV 450 pri organizaciji 1+2. Meritve pri spravilu lesa so bolj informativnega značaja in jih je treba nadaljevati.

Poraba kilo kalorij povprečnega človeka s telesno težo 70 kg, višine 1,70 m je 1,73 kilokalorij na minuto ali 2.500 kilokalorij na 24 ur (1440 min.).

V merjenem produktivnem času (294 min.) pa je poraba kilokalorij organizma že zajeta, zato se odšteje od celodnevnika

(294 . 1,73 : 507) in znese 1993 Kcal.

Poraba kcal pri poseku, izdelavi in lupljenju smrekovega lesa:

1146 min, katere delavec preživi izven produkt.del. časa	1.73 =	1993 kcal
294 min merjena poraba v produk. času	8.10 =	2383 kcal
CELOTNA PORABA kcal (24 ur)	=	4367 kcal

Poraba kcal pri poseku in izdelavi smrekovega lesa v lubju:

1146 min, katere delavec preživi izven produkt.del. časa	1.73 =	1993 kcal
294 min merjena poraba v produk. času	7.99 =	2348 kcal
CELOTNA PORABA kcal (24 ur)	=	4341 kcal

Poraba kcal voznika Timberjacka 225 D z dvema vitloma:

1138 min, katere traktorist preživi izven produktivnega delovnega časa	1.73 =	1969 kcal
302 min merjena poraba v produk. času	6.50 =	1963 kcal
CELOTNA PORABA kcal (24 ur)	=	3932 kcal

Poraba Kcal voznika Timberjacka 225 D je večja od ostalih voznikov Timberjackov, ker omenjeni voznik razvlači in pripinja bremena na eno od dveh vrvi vitla. Poraba Kcal je bila

merjena na dolžino spravila 70 m in zbiranja gozdnih sortimentov v gozdu na dolžini 20 m. Na daljše spravilne razdalje bi bila poraba kcal manjša.

Poraba kcal pomočnika Timberjacka:

1138 min, katere pomočnik preživi izven produktivnega delovnega časa	1.73 =	1969 kcal
302 min merjena poraba v produk. času	8.20 =	2476 kcal
CELODNEVNA PORABA kcal (24 ur)	=	4445 kcal

Spravilna razdalja Timberjacka je bila 70 m. Sortimenti dolgi od 4-10 m, manjših premerov. Pomočnik Timberjacka je bil v tem primeru polno obremenjen.

Z daljšim pravilnim razdaljam, večjo dolžino in večjo debelino sortimentov bi bila poraba kcal manjša.

Poraba kcal voznika traktorja FIAT z igland vitlom:

1146 min, katere voznik preživi izven produktivnega delovnega časa	1.73 =	1993 kcal
294 min merjena poraba v produk. času (vse faze dela)	4.10 =	1206 kcal
CELODNEVNA PORABA kcal (24 ur)	=	3199 kcal

Spravilo pri merjenju porabe kcal je potekalo na pravilni razdalji 450 m, sortimenti so bili večjih premerov dolžine 4 m, zbiranje sortimentov v goz-

du na dolžini 5 m. S krajšimi pravilnimi razdaljami, s tanjšimi premeri in daljšim zbiranjem v gozdu bi bila poraba kcal večja.

Poraba kcal žičničarja, ki opravlja 3 BV 450 pri spravilu:

(pravega razmerja med produktivnim in neproduktivnim delovnim časom še nimamo, merjeni časi za normative še niso obdelani,

vzeli smo isto razmerje kot pri sekačih in traktoristih traktorjev FIAT)

1145 min, katere žičničar preživi izven produktivnega delovnega časa	1.73 =	1993 kcal
294 min merjena poraba v produktivnem času pri spravlilu	3.10 =	912 kcal
CELODNEVNA PORABA kcal (24 ur)		2905 kcal

Poraba kcal žičničarja motorista je pri spravlilu z žično napravo 3 BV 450 konstantna in ne vpliva na spravlilne razdalje. V navedeno porabo kcal pa ni zajeto vzdrževanje žičnih linij in njihova montaža, kar pa bi bistveno spremenilo porabo kcal.

Poraba kcal na zgornji postaji žične naprave 3 BV 450 pri odvežovanju, sortiranju in zakladanju sortimentov:

1146 min, katere pom. žičničar preživi izven produktivnega delovnega časa	1.73 =	1993 kcal
294 min, merjena poraba v produk. času	4.90 =	1440 kcal
CELODNEVNA PORABA kcal (24 ur)		3433 kcal

Na porabo kcal vpliva pravilna razdalja, dolžina, število in teža sortimentov, predvsem pa mesto zakladanja. Spravilna razdalja v merjenih primerih je bila 210 - 220 m.

Poraba kcal pri delu na spodnji postaji žične naprave 3 BV 450 pri spravlilni razdalji 210 - 220 m in zbiranju sortimentov v gozdu na dolžini 18 - 21 m (dolžina privlačnja do žične linije):

1146 min, katere pomožni žičničar preživi izven produk. delovnega časa	1.73 =	1993 kcal
294 min merjena poraba v produk. času	8.20 =	2476 kcal
CELODNEVNA PORABA kcal (24 ur)		4469 kcal

Poraba kcal na spodnji postaji pri razvlačenju vrvi, vezanju, pripenjanju sortimentov, reševanju zagozdenega tovora, zavisnosti od dolžine padca žične linije, konfiguracije terena, dolžine privlačnja, teže in dolžine sortimentov. Ker to delovno mesto

terja velike fizične napore, se pomočnika na zgornji in spodnji postaji vsak dan menjata.

Podani podatki o porabi kcal pri spravlilu lesa so bolj vzorčni, zato bodo potrebna še nadaljnja merjenja v tej smeri.

Mulč Izток

Kako se je izoblikovala OO ZSMS GG

Kakor drugod morajo mladinci odigrati tudi v našem podjetju vidnejšo vlogo, kot so jo doslej. Potreba po enotnem delu in nastopanju na družbeno-političnem, kulturnem in športno-rekreativnem področju je narekovala, da ustanovimo OO ZSMS tudi pri naši delovni organizaciji.

15. maja 1975 se je prvič sestaval iniciativni odbor OO ZSMS GG Bled. Ugotovili so, da je

število mladih po TOZD-ih premajhno in naj zato ustanovimo eno OO ZSMS pri OZD GG Bled.

Na drugi seji iniciativnega odbora je bil sestavljen predlog statuta in programa dela OO ZSMS GG Bled.

Pregled in pripombe na osnutek statuta in program dela je iniciativni odbor obravnaval na tretji seji. Oba predloga sta bi-

la popravljena. Na tem sestanku smo sklenili, da bo ustanovni sestanek OO ZSMS GG Bled v roku enega meseca.

Osnovna organizacija ZSMS GG Bled je bila ustanovljena 7. avgusta 1975 ob 19. uri v dvorani GG Bled. V organizacijo je pristopilo 21 članov. Poleg mladincev in mladink iz TOZD-ov in iniciativnega odbora sta bila navzoča tudi direktor OZD GG Bled ter predstavnik sindikalne organizacije. Po programu smo izvolili predsedstvo. Člani predsedstva so:

Mlekuž Ožbald TOZD gozdarstvo Bohinj
Urh Alenka TOZD gozdarstvo Pokljuka
Smolej Jernej TOZD gozdarstvo Jesenice
Kunčič Franci TOZD gozdarstvo Radovljica
Črnko Štefan TOZD gozdno gradbeništvo
Ažman Tone TOZD avtoprevoznništvo
Bremec Marija Skupne strokovne službe

Izmed članov predsedstva so bili izvoljeni:

Smolej Jernej predsednik
Mlekuž Ožbald sekretar
Bremec Marija blagajnik

Tovariš direktor je povedal, da se bodo mladinci vključevali v samoupravljanje v OZD GG Bled. Novo ustanovljeni organizaciji je čestital in obljubil, da ji bo delovna organizacija pomagala.

Do konca leta 1975 so bili še štirje sestanki predsedstva, na katerih smo obravnavali tekoče probleme, sestavili program dela in finančni plan za leto 1976 ter izvolili referente za posamezna interesna področja:

za kulturo: Skumavec Gabrijel Skupne strokovne službe
za politično udejstvovanje: Črnko Štefan TOZD gozd. gradbeništvo
za SLO: Smolej Jernej TOZD gozd. Jesenice
za šport: Cerkovnik Martin TOZD gozd. Bohinj

Program dela smo sestavili na osnovi programa občinske kon-

ference ZSMS iz Radovljice. Udeležili se bomo večine prireditelj, ki so navedene v tem programu. To velja predvsem za družbeno-politično področje ter za šport in kulturo.

Šport je dejavnost, s katero se ukvarja skoraj vsak, če že ne na tekmovanjih, pa vsaj rekreativno. Seveda je tudi pri naši delovni organizaciji največje zanimanje za šport, tako kot pri vseh mladih. To odraža tudi naš program dela za leto 1976, saj bomo poleg udeležbe na občinskih tekmovanjih, ki jih organizira občinska konferenca, organizirali nekaj tekmovanj v okviru delovne organizacije. Na podlagi delovnega programa smo sestavili tudi finančni plan.

Z vestnim izpolnjevanjem zastavljenega programa bomo veliko prispevali k ugledu naše mlade organizacije tako pri OZD GG Bled, kakor tudi pri drugih delovnih in političnih organizacijah v naši občini.

Skumavec Jože dipl.ing.

Gozdarski računski centeri

(poročilo z ekskurzije)

Poslovno združenje gozdnogospodarskih organizacij je v dneh od 26. do 30. oktobra lanskega leta organiziralo ogled gozdarskih računskih centrov na Čehoslovaškem in na Dunaju. Ekskurzijo, katere se je udeležilo 19 delavcev s področja računalništva pri slovenskih gozdnih gospodarstvih, je vodil inženir Franjo Cafnik z Gozdnega gospodarstva Maribor. Namen ekskurzije je bil spoznati organizacijo obdelave podatkov na Čehoslovaškem in v avstrijskih državnih gozdovih.

Na Čehoslovaškem gozdarji obdelujejo podatke strojno že od leta 1950. V začetku so uporabljali mehanske računske stroje, nato računalnike prve in druge generacije, sedaj pa največ uporabljajo računalnike tretje generacije. Prve računalnike so uvozili, kmalu pa so jih pričeli

izdelovati sami. Kljub lastni izdelavi, modernih računalnikov nekdaj še danes uporabljajo slabše računalnike in celo mehanske stroje. Ogledali smo si računske centre v Plznu, Brnu in Bratislavi. V Plznu obdelujejo podatke za gozdove s plznenškega območja s strojem ARITMA in z računalnikom EC 1021. Oba sta izdelana na Čehoslovaškem. V gozdarskem računskem centru v Brnu je instaliranih pet računalnikov. Dva sta druge generacije, trije pa tretje. Računalniki iste generacije so med seboj fizično povezani. Uporabljajo jih za obdelavo in za testiranje novih programov. Vse nove obdelave pripravljajo v računskem centru v Brnu s tesnim sodelovanjem brnske gozdarske fakultete. V Bratislavi je instaliran računalnik druge generacije. Od instalacije in do praktične uporabe tega računalnika je preteklo samo 18 mesecev, kar je gotovo edinstven primer v srednji in južni Evropi. Zaradi enotnosti v poslovanju gozdarskih organizacij uporabljajo v vseh gozdarskih računskih centrih iste programe, zato so stroški programiranja zanesljivo nižji kot v Sloveniji, ko vsaka organizacija pripravlja obdelavo po svoje. Navodila za izpolnjevanje in zbiranje podatkov so ista za vso državo. Razlike pri obdelavi nastajajo le zaradi uporabe različno izpopolnjenih računalnikov, saj so v uporabi še mehanski stroji in računalniki treh generacij. Slednje razlike, ki ne izvirajo iz uporabe različnih strojev, želijo pomeniti, saj so prav v ta namen pred kratkim organizirali seminar.

Od vseh podatkov, ki jih obdelujejo z računalniki, je 2/3 za proizvodnjo, 1/3 pa za knjigovodstvo. Podatke zbirajo in pripravljajo po manjših enotah gozdarskih organizacij, ki so približno tako velike kot naši nekdanji gozdni obrati. Izpolnjene dokumente pošiljajo v računske centre, kjer zluknjajo računalniške kartice in enkrat mesečno podatke obdelajo. V centrih prejeto podatke preko celega meseca, vendar jih skoraj vse prejmejo v zadnjih dneh, ker povzročijo občasno veliko obremenitev operaterjev pri luknjal-

nikih in zakasnitev obdelav. Napadne podatke, ki jih najdejo pri obdelavi, upoštevajo naslednji mesec. Najstarejša in najbolj obsežnejša obdelava je evidenca sečnje in izdelava gozdnih sortimentov. Z računalnikom obdelujejo podatke v bruto osebnih dohodkih. Fakturirajo s knjigovodskimi stroji, podatke z računov prenašajo na računalniške kartice in nato realizacijo obračunavajo z računalnikom. Podatke o lesnih zalogah ugotavljajo z avtomatsko premerko, ki beleži podatke na papirnati trak. Danes uporabljajo 7 dokumentov za zbiranje podatkov, v bodoče pa bodo uporabljali le 4. Kakor drugje v svetu, tudi na Čehoslovaškem primanjkuje delavcev, ki delajo na področju računalništva. Računalništvo je kot učni predmet vključeno v srednje šole in fakultete. Vsi programerji imajo fakultetno izobrazbo. Za pridobivanje funkcionalnega znanja o programiranju so organizirani redni tečaji v Brnu.

Zadnji dan ekskurzije smo obiskali računski center na Dunaju, kjer obdelujejo podatke za avstrijske državne gozdove. Instaliran je računalnik IBM 370/145

Podatke prinašajo v center že na računalniških medijih. Za ugotavljanje učinka gozdnih delavcev in za ugotavljanje poselnega lesa gozdarji že pri izmeri na terenu luknjajo računalniške kartice. Pisanje na dokumente je popolnoma odpadlo. Za luknjanje kartic uporabljajo ploščo, v katero se kartica točno prilega. Zgornji del plošče je tako preluknjan kot popolnoma zluknjana kartica. Luknjice na karticah že v tovarni vzdolžno zarežejo, gozdar z ostrim, v ta namen izdelanim nožem prereže še prečno in nastane enaka luknjica, kot jo izreže luknjalnik. Podatke o realizaciji prodaje lesa prenašajo na papirni trak v času, ko pišejo in sestavljajo račune na knjigovodskih strojih. Lesne zaloge v gozdu ugotavljajo s pomočjo vzorčnih ploskev, podatke pa ugotavljajo in beležijo z avtomatsko premerko, ki podatke prenaša direktno na računalniški medij. Plače delavcev in prispevke drugim ustanovam sporočajo pošti in banki z

zapisi na magnetnem traku, s čemer so prihranili sebi izpis na obrazce in banki oziroma pošti ponovni prenos na kartice ali trak. Vse obdelave pripravljajo in obdelujejo na Dunaju. Za pravo novih obdelav imajo 5 programerjev in 2 organizatorja. Vsi ti so končali fakulteto.

Pri obdelavi podatkov so gozdarji na Čehoslovaškem in v Avstriji prišli dlje kot v Sloveniji. S strojno obdelavo podatkov se ukvarjajo že 25 let. Delo računalniških strokovnjakov je zaradi poenotenja obdelav lažje, učinkovitejše in cenejše kot pri nas. Računalniška oprema je zlasti na Čehoslovaškem enotna, vendar slabša od naše. Daljinske obdelave podatkov ne uporabljajo ne na Dunaju in ne na Čehoslovaškem. V Avstriji večino podatkov že pri ugotavljanju prenašajo na računalniške medije. V obeh državah uporabljajo premerko z avtomatskim beleženjem podatkov.

Tudi pri nas moramo še bolj težiti k poenotenju obdelav in s tem znižati stroške. Uporabo avtomatske premerke je treba podrobno proučiti in jo morda pričeti uporabljati tudi v naših gozdovih. Razmišljati moramo tudi o prenosu rezultatov obdelav na računalniškem mediju SDK-ju, statistiki in občini, podobno kot to že danes delajo v Avstriji.

Varovalna dieta pred arteriosklerozo

(Prispevek Inštituta za gerontologijo in geriatrico Klinične bolnice Ljubljana)

IDEALNA TELESNA TEŽA

Odrasel človek, ki je že preoračil 30 let starosti, mora paziti, da obdrži pravilno telesno težo. Statistike kažejo, da vitki ljudje dočakajo znatno višjo starost.

Idealna telesna teža obeta člo-

veku najdaljše življenje. Navajamo tabelični pregled idealne teže za moške in ženske po 25. letu starosti (povzeto po: Build and Blood Study I. Society of Actuaries, Chicago 1959), upoštevano je tehtanje v domači obleki in s čevlji.

Idealna telesna teža za moške:

Velikost v cm	Telesna teža (v kg)		
	Nežnih kosti	Srednje močnih kosti	Močnih kosti
160	52,2 - 55,8	54,9 - 60,3	58,5 - 65,3
162	53,2 - 56,9	55,9 - 61,4	49,6 - 66,7
164	54,3 - 57,9	57,0 - 62,5	60,7 - 68,2
166	55,4 - 59,2	58,1 - 63,7	61,7 - 69,6
168	56,5 - 60,6	59,2 - 65,1	62,9 - 71,1
170	57,9 - 62,8	60,7 - 66,6	64,3 - 72,9
172	59,4 - 63,4	62,1 - 68,3	66,0 - 74,7
174	60,8 - 64,9	63,5 - 69,9	67,6 - 76,2
176	62,2 - 66,4	64,9 - 71,3	69,0 - 77,6
178	63,6 - 68,2	66,4 - 72,8	70,4 - 79,1
180	65,1 - 69,6	67,8 - 74,5	71,9 - 80,9
182	66,5 - 71,0	69,2 - 76,3	73,6 - 82,7
184	67,9 - 72,5	70,7 - 78,1	75,2 - 84,5
186	69,4 - 74,0	72,1 - 79,9	76,7 - 86,2
188	70,8 - 75,8	73,5 - 81,7	78,5 - 88,0
190	72,2 - 77,2	75,3 - 83,5	80,3 - 89,8

Idealna telesna teža za ženske:

Velikost v cm	Telesna teža (v kg)		
	Nežnih kosti	Srednje močnih kosti	Močnih kosti
150	42,7 - 45,9	44,5 - 50,0	48,2 - 55,4
152	43,4 - 47,0	45,6 - 51,0	49,2 - 56,5
154	44,4 - 48,0	46,7 - 52,1	50,3 - 57,6
156	45,4 - 49,1	47,7 - 53,2	51,3 - 58,6
158	46,5 - 50,2	48,8 - 54,3	52,4 - 59,7
160	47,6 - 51,2	49,9 - 55,3	53,5 - 60,8
162	48,7 - 52,3	51,0 - 56,8	54,6 - 62,2
164	49,8 - 53,4	52,0 - 58,2	55,9 - 63,7
166	50,8 - 54,6	53,3 - 59,8	57,3 - 65,1
168	52,0 - 56,0	54,7 - 61,5	58,8 - 66,5
170	53,4 - 57,5	56,1 - 62,9	60,2 - 67,9
172	54,8 - 58,9	57,9 - 64,3	61,6 - 69,3
174	56,3 - 60,3	59,0 - 65,8	63,1 - 70,8
176	57,7 - 61,9	60,4 - 67,2	64,5 - 72,3
178	59,1 - 63,6	61,8 - 68,6	65,9 - 74,1
180	60,5 - 65,1	63,3 - 70,1	67,3 - 75,9
182	62,0 - 66,5	64,7 - 71,5	68,8 - 77,7
184	63,4 - 67,9	66,1 - 72,9	70,2 - 79,5

— Morate imeti pa presneto lepo pokojnico, da zdaj kupujete peteršilj.
— Kje pa, gospa, ta šopek peteršilja sem kupila možu za rojstni dan!

Kakor je razvidno iz tabel, ima vsaka od treh navedenih skupin tudi razpon v telesni teži. Najnižjo telesno težo naj bi imeli ljudje pri 25. letih, najvišjo pa pri 60. letih. Po 60. letu starosti telesna teža polagoma pada. Priporočamo redno kontroliranje telesne teže.

POTREBA PO KALORIČNOSTI PREHRANE

Odrasel človek brez večje fizične aktivnosti (ki ni zaposlen s fizičnim delom) potrebuje v 24 urah hrano, ki vsebuje 1600 do 2500 kalorij. Zmotno je mnenje, da starejši človek potrebuje le 1600 kalorij. Če je količ- kaj aktiven, hodi na sprehode, ali kaj malega dela, npr. na vrtu, potrebuje okrog 2000 kalorij.

Pravilno dnevno prehrano sestavlja 5 obrokov: zajtrk, kosilo, dve malici in večerja. Praviloma naj bi zajtrkovali okoli 7. ure zjutraj, večerjali pa nikoli kasneje kakor dve do tri ure pred spanjem. Zajtrk naj vsebuje 20 % predvidenih kalorij, dopoldanska in popoldanska malica po 10 %, kosilo 40 %, večerja pa preostalih 20 % predvidenih kalorij.

V dnevnem obroku hrane, ki vsebuje 1600 kalorij, porazdelimo osnovna živila v naslednjih količinah: 60 g maščob (dodatno še 15 g, skritih v jedeh), 120 g beljakovin in 240 g ogljikovih hidratov.

MAŠČOBE

Maščoba je po epidemioloških študijah najbolj kočljiv element prehrane. Vsi dnevni obroki hrane naj vsebujejo le 70 do 75 g maščobe. Ker je 15 g skritih v drugih jedilih, mesu, orehih, mandljih itd., lahko jedem dodamo le 60 g, to je borih 6 dkg maščob! Od tega naj bodo 3 dkg v obliki surovega masla ali dobre margarine in 3 dkg v obliki olja.

Torej uporabljamo polovico dovoljenih maščob v trdnem stanju, polovico pa v oljih.

BELJAKOVINE

Beljakovine dobimo z mesom in mesnimi izdelki, mlekom in mlečnimi izdelki, s siri itd. Ker vsebujejo jajca življenjsko važne aminske kisline, lahko zaužijemo 2 do 3 jajca tedensko, kljub temu, da jajčni rumenjak vsebuje velike količine holesterola. Zdrav človek potrebuje dnevno najmanj 1 g beljakovin na kg telesne teže. To najnižjo količino beljakovin v dnevni prehrani lahko v posameznih primerih zniža le zdravnik. Ljudje navadno porabijo dnevno več beljakovin, kar je prej koristno kot škodljivo. Zdrava mešana prehrana naj vsebuje pri 1600 kalorijah 120 g beljakovin dnevno.

OGLJIKOVI HIDRATI

Različne vrste ogljikovih hidratov niso samo v sladkorju in medu, ampak tudi v moki, testeninah, krompirju in sadju. Pretirano uživanje ogljikovih hidratov vodi do debelušnosti, zato jih je treba po tridesetem letu starosti omejiti.

: Čim bolj je posameznik fizično aktiven, tem bolj kalorično hrano lahko uživa. Tisti, ki veliko in hitro hodijo, imajo lahko precej bolj kalorično hrano.

Dnevna prehrana s 1600 kalorijami vsebuje 240 g ogljikovih hidratov. Bolniki s sladkorno boleznijo morajo glede na hrano, ki vsebujejo ogljikove hidrate, imeti še strožjo dieto.

V normalni, mešani prehrani je vitaminov in mineralov dovolj, nikdar pa preveč.

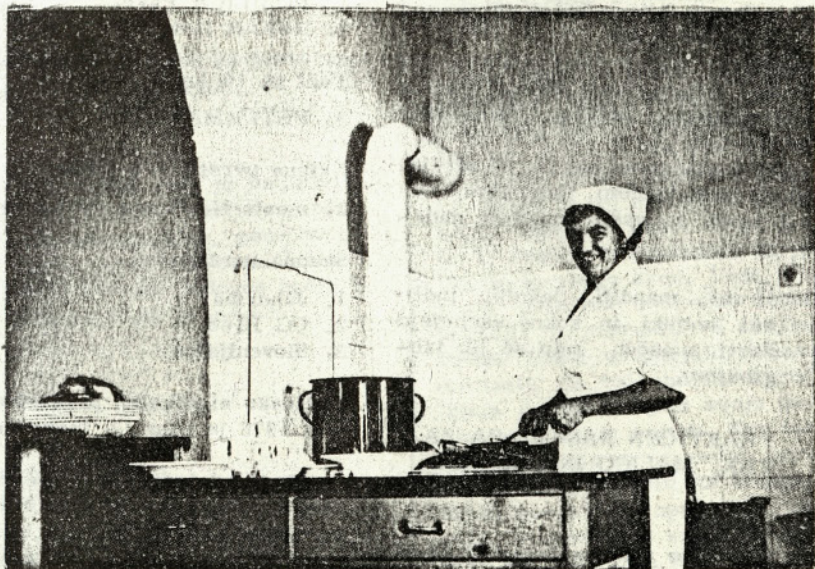
PRIPRAVA HRANE

Pri pripravljanju hrane moramo posebej poudariti, da je treba z mesa odstraniti vso vidno maščobo. Za zabelo nikoli ne uporabljamo svinjske masti, temveč olje, le včasih surovo maslo ali margarino. Vendar pa celotna količina maščobe ne sme prekoračiti prej omenjenih količin.

Jedem maščobo vedno dodajamo, nikdar je ne pregravamo. Zato niso dovoljena jedila, kjer maščobo čezmerno segrevamo (različna cvrtja, dunajski zrezek, pražen krompir itd.) Meso naj se duši v lastnem soku, ali pa naj bo pripravljeno na žaru. Prežganje ni priporočljivo, namoesti naj ga podmet.

DOVOLJENA JEDILA

Meso (predvsem mlado): telečje, uščančevo, zajčje, golobovo,

Priprava toplega obroka - foto GG Bled

kozličevo meso, jagnjetina, pušta govedina, divjačina. Ribe: predvsem bela riba.

Mesni izdelki: safalade, hrenovke, pusta in malo slana šunka, nemastne krvavice.

Kruh in jedi iz moke: priporočamo črn, en dan star kruh. Dovoljen je tudi prepečenec. JEDI iz moke so dovoljene, vendar v manjših količinah.

Zelenjava in sadje so dovoljeni.

Pijače: mineralna voda, sadni sokovi, mleko do 4 dcl dnevno. Vino in žgane pijače so dovoljene v zelo majhnih količinah, in to le po predhodnem posvetovanju z zdravnikom. Prava kava v majhni količini.

Začimbe: Omejiti je treba porabo kuhinjske soli, paprike in popra. Ostale začimbe so dovoljene.

NEPRIPOROČLJIVA JEDILA

Predvsem ni priporočljivo pripravljanje hrane samo s svinjsko mastjo in uživanje mastnih jedi, čeprav so pripravljene z maslom, margarino ali oljem.

Posebej poudarjamo, da niso priporočljivi možgani, jetra, ledvice, vampi, pljuča, klobase, salame, pitana kokoš in puran, ribje konzerve.

Ni priporočljivo uživati polnomastnega mleka, smetane, mastnih sirov in mastnih juh. Pri slaščicah naj bi se odrekli tortam, krofom, flancatom, čokoladi in vsem mastnim nadevom.

Orehi, mandlji, lešniki, indijski lešniki in kokos vsebujejo dosti maščob, zato se jih izogibajmo.

PRAKTIČEN NASVET ZA ZAJTRK, MALICO IN VEČERJO

Zajtrk:

Izbiramo med naslednjimi pijačami: šipkov čaj, kozarec nemastnega mleka, jogurt, sadni sok. Dve tanki rezini črnega kruha (3 dkg). Za dodatek pa:

3 dkg marmelade ali 2 dkg medu ali 1 dkg surovega masla ali 1 dkg margarine ali 3 dkg nemastne šunke.

Malica:

Izbiramo med jedili: jogurt s prepečencem, 2 dcl nemastnega mleka s prepečencem, banana, jabolka, hruške, pomaranča, sadna solata brez sladkorja.

Večerja:

Izbiramo med jedili: nemasten sir in 5 dkg kruha, bela kava s 5 dkg kruha in 1 dkg surovega masla, zelenjavna juha z rižem, safalada v solati in 5 dkg kruha, hrenovka s kruhom. Dovoljena so tudi vsa jedila, ki so naštet pri malicah, vendar v nekoliko večjih količinah. Sadje po želji. Različne solate, vendar zelo malo zabeljene.

Zimske športne igre

III. ZIMSKE ŠPORTNE IGRE DELAVCEV GOZDARSTVA IN LESNE INDUSTRIJE SFRJ

Zimskih športnih iger na Popovi Šapki v Makedoniji se je udeležila 6 članska ekipa naše OZD. Rezultati so kljub skromni udeležbi zelo dobri.

Rezultati:

Veleslalom - moški do 35 let:

1. mesto	KLINAR Andrej	1.05,4
9. mesto	SMOLEJ Jernej	1.16,9
18. mesto	REKAR Boštjan	1.42,8

- moški nad 35 let

1. mesto	LAKOTA Peter	1.04,2
----------	--------------	--------

Ekipna uvrstitev v veleslalomu moški:

1. mesto	Gozdno gospodarstvo Bled	619.40 točk
----------	--------------------------	-------------

Teki na 10 km - moški do 35 let:

1.	KOBILICA Pavel	37.16,6
3.	REKAR Boštjan	43.48,4

Teki na 10 km - moški nad 35 let:

3.	PETERMAN Jože	46.14,4
----	---------------	---------

Ekipna uvrstitev v tekih:

2. mesto	Gozdno gospodarstvo Bled	583.96 točk
----------	--------------------------	-------------

Skupna uvrstitev:

1.	Jahorina	1.737.45 točk
2.	GG Bled	1.203.36 točk
3.	Slovenijales	752.04 točk

Občinsko sindikalno prvenstvo občine Radovljica v veleslalomu za leto 1976 je bilo 13. marca na Kobli.

Letošnja udeležba je presegla vsa pričakovanja, preko 480 članov OO sindikata se je zbralo na smučiščih Koble. Tekmovalo se je na dveh progah, ki sta bili po končanem tekmovalju "primerno obdelani", saj je šlo po vsaki čez 200 tekmovalcev. Tekmovanje je minilo v lepem vremenu in brez nesreč.

Po dogovoru smo letos nastopili enotno za OZD in dosegli dobre rezultate.

Članice po skupinah:

- A. 18. mesto URH Alenka
- B. 5. mesto AŽMAN Vida
- C. 6. mesto ČERNE Milena

Člani po skupinah:

- A. 10. mesto ŠOLAR Zvone
21. mesto SMOLEJ Jernej
27. mesto KOROŠEC Jaka
34. mesto GORZETI Slavko
38. mesto JENSTERLE Bojan
44. mesto MULEJ Iztok
51. mesto MLEKUŽ Ožbolt
- B. 4. mesto KLINAR Andrej
18. mesto SILIČ Zdravko
41. mesto BRODNIK Jože
- C. 2. mesto LAKOTA Peter
22. mesto POR Marjan
- D. 5. mesto AHAC Boris
19. mesto STRGAR Anton
20. mesto ROŽIČ Jaka
22. mesto VERTELJ Janez
- E. 5. mesto OGRIS Kristel
13. mesto LAKOTA Franc
16. mesto MILENKOVIČ Boro

Ekipna uvrstitev članic:

8. - 11. mesto Gozdno gospodarstvo Bled 17 točk

Ekipna uvrstitev moških:

2. mesto Gozdno gospodarstvo Bled 62 točk

in skupna uvrstitev ženskih in moških ekip:

1. ELAN - Begunje 192 točk
2. GOZDNO GOSPODARSTVO - Bled 79 točk
3. SUKNO - Zapuže 78 točk

IV. Sindikalno prvenstvo OZD GG Bled

Letos smo prvič priredili tekmovanje v veleslalomu za člane osnovnih organizacij sindikata in njihove otroke s ciljem, da se udeležba poveča.

Tekmovanje na pobočjih Vitranca v Kranjski gori je pripravila sindikalna organizacija TOZD Jesenice. V lepem vremenu, brez poškodb in v splošno zadovoljstvo vseh nastopajočih, posebno pa številnih otrok, med katerimi so mnogi prvič privezali štartno številko. Tekmovanje v prihodnje naj bi bilo na podoben način s željo, da se letošnja udeležba (100 nastopajočih) še poveča.

Rezultati:

Članice:

- 1. AŽMAN Vida, TOZD Bohinj
- 2. LONCNAR Majda, Obrat za kooperacijo
- 3. OSTERMAN Ana, Skupne strokovne službe

Člani nad 35 let:

- 1. VEBER Ivan, TOZD Bohinj
- 2. POR Marjan, Skupne strokovne službe
- 3. FERJAN Štefan, TOZD Gozdno gradbeništvo

Kolektivu**GG Bled**

Postali smo pionirji. Dobili smo pionirske rutice, kape, značke in pionirske izkaznice. Bili smo ponosni. Pionirske simbole bomo skrbno čuvali. Trudili se bomo, da bomo dobri in marljivi učenci. Pomagali bomo drug drugemu.

V imenu učencev vseh prvih razredov naše šole in podružničnih šol v Ribnem in Bohinjski Beli se vam iskreno zahvaljujemo za denarno pomoč, s katero so nam kupili pionirske simbole.

Učenci 1. a razreda Osnovne šole prof.dr. Josipa Plemlja na Bledu

PISMO VIETNAMSKEMU ŠOLARJU

Naši šolarji so poslali vietnamskim šolarjem torbice in vanje vložili pozdravna pisma. Eno od tej objavljam.

DRAGI PRIJATELJ!

V začetku pisma te prav lepo pozdravljam. Želim, da prebereš te vrstice in se seznaniš z nami.

Dobro nam je znano, da letos začenjate novo šolsko leto v svobodni, čeprav porušeni domovini. Za zlato svobodo ste se borili kar 30 let. Dali ste veliko žrtev v tej surovi in grobi vojni. Sedaj pa imate svojo lepo in svobodno domovino, ki jo ljubite iz vsega srca. Vem, da boste porušeno domovino zopet zgradili in popravili. S svojim delom boste močnejšim silam dokazali, da tudi majhen narod lahko zgradi in ljubi svojo domovino z vsem srcem. Ker tako zelo ljubite svojo rodno grudo, bi takoj zgrabili za orožje, če bi sovražnik zopet stopil na vašo svobodna, s krvjo prepojena tla. Da, vaša dežela je opustošena, porušena in nema. Vaše pridne roke pa bodo to razdejanje popravile. Ti, šolar,

Člani do 35 let:

- 1.-2. GORZETI Slavko, TOZD Gozdno gradbeništvo
- 1.-2. CESAR Zdravko, TOZD Bohinj
3. JEKLER Viktor, TOZD Pokljuka

Tekmovalni razred:

1. KLINAR Andrej, Skupne strokovne službe
2. LAKOTA Peter, TOZD Gozdno gradbeništvo
3. ŠOLAR Zvone, Skupne strokovne službe

Ekpna uvrstitev:

I. Skupne strokovne službe	296 točk
II. TOZD Gozdarstvo Bohinj	256 točk
III. TOZD Gozdno gradbeništvo Bled	228 točk
IV. TOZD Gozdarstvo Pokljuka	224 točk
V. TOZD Gozdarstvo Jesenice	108 točk
VI. TOZD Gozdno avtoprevoznništvo in delav.	74 točk
VII. Obrat za kooperacijo	50 točk
VIII. TOZD Gozdarstvo Radovljica	48 točk

Rezultatov iz republiškega tekmovanja gozdarjev na Kopi, ki je bilo 12.3.1976 še nimamo in jih bomo objavili v naslednji številki.

V februarju in marcu 1976 je bilo organizirano rekreacijsko drsanje na drsališču Bled. Udeležba je bila proti pričakovanju še kar zadovoljiva. Ledeno ploskev smo delili z Almiro, Elmontom in Šolskim centrom. Precej jih je bilo prvič na drsalkah, a so kljub temu od ure do ure napredovali. Drsanje je bilo šestkrat, udeležilo pa se ga je vsakokrat okrog 30 članov.

POR Marjan

Ekpna odbojkarjev GG Bled je lani zasedla na letni Lesariadi 2. mesto - foto Por M.

boš pomagal zgraditi novo deželo s pridnim učenjem in z znanjem, ki si ga boš pridobil v šoli. To pomoč od tebe pričakuje domovina. Izpolnjuj njena pričakovanja in zvesto sledi svoji drugi materi. Morda bo domovini včasih težko pomagati, a z dobro voljo in vztrajnostjo boš dosegel tudi to.

Tudi naša domovina je preživela težke trenutke v drugi svetovni vojni. Od tega časa je preteklo že 30 let in mi, mladina, se teh trenutkov sploh ne zavedamo. Za nas je to tiha, otožna preteklost. Naši starši pa so vse te strahotne dogodke doživeli kakor vi. Jugoslavija je dala v vojni veliko žrtev, ki jih ne smemo nikoli pozabiti. Prav tako tudi vi ne pozabite nikoli vaših žrtev.

Želim, da bi čim prej zgradili vašo novo domovino in zaživel v njej svobodno in neodvisno. Upam, da boš ti, dragi prijatelj, nosil to šolsko torbico z mislijo, da imate tudi vi, na paden in izkoriščen narod, v svetu mnogo prijateljev.

Vestno in vztrajno se uči in s svojim učenjem dokaži, kako zelo ljubiš svobodno domovino, čeprav je v ruševinah. A tako ne bo dolgo, kajti s pridrni rokami boste popravili, kar je bilo porušenega. Stvari pa, ki bodo nastale z vašimi rokami, vam bodo dokazale delavnost in pridnost vaše dežele.

Irena Potočnik, učenka 7. c. raz. osnovne šole prof. dr. Josipa Plemlja Bled

FRANC ROZMAN - STANE

Bil je oblačen dan in odločila sem se, da bom obiskala borko, tovarišico Marijo Staretovo. Prosila sem jo, naj mi pove kaj o legendarnem junaku in narodnem heroju Francu Rozmanu - Stanetu.

Franc Rozman je bil Slovenec, doma pod Šmarno goro pri Ljubljani. Po poklicu je bil pekovski pomočnik.

Boril se je že v Španiji v XV. internacionalni brigadi. V dolini reke Tajune je vznikla tudi brigadna podoficirska šola. Med junaki, ki so obiskovali to šolo, je bil tudi Franc Rozman. Šola ni bila lahka. V njej so bili učenci najrazličnejših narodnosti. Pouk je bil v španščini. Stanetu to ni delalo težav. Njegova naravna inteligenca mu je pomagala premagati vse ovire. Šolo je zapustil kot odličnjak. S svojim pogumom je kmalu postal poročnik, nato pa kapetan in komandant bataljona.

Po končani španski vojni je Stane s tisoči drugih prišel v francoska taborišča. V Ljubljani so se trudili, da bi se slovenski fantje lahko vrnili v domovino. Ni jim uspelo. Francozi so jih jih obdržali kot odločne borce proti nemškemu fašizmu. Po porazu Francije jih je tam zalotil Hitler. Privlekli so jih v Nemčijo in jih vtaknili v posebno policijsko taborišče, kjer so jih dolge tedne od jutra do mraka pretepali in jih mučili s stradanjem.

Šele 1941. leta se je Stanetu končno posrečilo z nekaterimi drugimitovarišči zbežati iz Nemčije in priti v Ljubljano. Takoj je z vsem srcem pričel organizirati partizansko gibanje. Prevzel je nalogo, da vodi prvi štajerski bataljon.

Pozimi leta 1941 in 1942 je prevzel težavno nalogo. Organiziral je čete, ki so bile namenjene na Štajersko. To je bila poznejša slavna II. grupa odredov. Vsi partizani so bili na delu od jutra do mraka. Med njimi je hodil Stane v irhastih hlačah z gorenjskim lovskim klobukom.

V poletju 1943 je bil Stane že komandant slovenske vojske. Večkrat je rad obiskoval partizanske bolnišnice. Ne le za tiste, ki jih je poznal, temveč za vsakega med ranjenimi tova-

riši je imel toplo besedo. Vsi so mu zaupali in ga imeli radi. Dober, ljubezniv in hraber je ostal prav do konca. Namesto irhastih hlač in lovskega klobuka je nosil uniformo z general-skimi našitki, s partizansko zvezdo in z znakom 1941 na prsih. Bil je prav tisti Stane kakor nekdanj.

Tovarišica Staretova je prej mnogo slišala o Stanetu, prvič pa ga je srečala poleti 1944 v Črnomlju. V osvobojenem Črnomlju je bila takrat ruska misija; tam so bili tudi mnogi iz glavnega štaba Slovenije. Po hišah so imeli organizirane tečaje. Ko je tovarišica stopila iz ene od teh hiš, se je mimo pripeljal ruski oficir na motorju, po cesti pa je šlo dekletko iz telegrafskega tečaja. Motor jo je zbil po tleh. Ravno takrat pa sta šla po pločniku ob hišah dva oficirja. Eden od njiju je bil Stane. Priskočila sta k ponesrečenki. Dvignila sta ranjeno tovarišico. Stane jo je vprašal: "Si še živa?"

Tudi zanjo je imel toplo besedo. Ranjenka je potem odšla, oficirji pa so se še pogovarjali.

Borka, tovarišica Staretova je bila v Suhi Krajini takrat, ko je Franc Rozman preizkušal partop. Ko je on hotel ustreliti, je top razneslo. Spremljevalec Tonček Jug je bil takoj mrtev, Stane pa je še dva dni preživel v bolnišnici Kanižarica.

Takrat, ko je Stane umrl, so bili borci, kjer je bila tudi tovarišica Staretova, ravno pri kosilu. Vsi so bili tiho in stiskali so pesti, kož bi hoteli reči: "Maščevali te bomo".

Nesreče niso mogli razčistiti. Še danes je resnica zavita v meglo. Nekateri mislijo, da nesreča ni bila naključje.

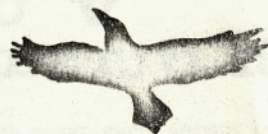
Čeprav je bil Stane najprej borec, nato pa komandant, se tovarišem ni hotel odtujiti. Tudi

obleko je medtem zamenjal. Obleka je bila druga, a srce je bilo isto.

Tudi blejski pionirji smo ponosni na komandanta Staneta. Srečni smo, da naš pionirski odred nosi njegovo zmagoslavno ime.

Trudili se bomo, da bi hodili po junaških stopinjah borca in komandanta, da nam tujec ne bo nikdar mogel iztrgati iz rok svobodne domovine.

Lea Ferjan, 6. a razred osnovne šole prof. dr. Josipa Plemlja Bled

Brez besed